

Vergaderjaar 2014–2015

29 754

Terrorismebestrijding

Nr. 285

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 januari 2015

Naar aanleiding van het verzoek van de leden De Roon (PVV) en Ten Broeke (VVD) bij de regeling van werkzaamheden van 16 december 2014 (Handelingen II 2014/15, nr. 37, Regeling van Werkzaamheden), bied ik u hierbij een reactie aan op de gezeten vragen over terrorismefinanciering.

Nederlandse inzet tegen terrorismefinanciering

Essentieel onderdeel van de Nederlandse inzet bij de bestrijding van terrorisme is het indammen van financiële stromen richting terroristische organisaties. Uitgangspunt voor Nederland is het effectief gebruik van het internationale instrumentarium tegen terrorismefinanciering. VN-verplichtingen op dit terrein worden nog altijd onvoldoende uitgevoerd. Tijdens zijn interventie voor de VN-Veilighedsraad op 24 september 2014 heeft de Minister-President daarom opgeroepen de strikte naleving van VN-terrorismesancities te bevorderen, door enerzijds de monitoring te versterken en anderzijds, waar gewenst, landen te assisteren de maatregelen uit te voeren. Ook is het kabinet voornemens om personen voor te dragen voor plaatsing op de VN-terrorismelijst.

Daarnaast steunt Nederland de actieve Europese inzet op het terrein van terrorismefinanciering, waaronder de toepassing van bevroeringsmaatregelen op grond van de EU-terrorismelijst. In zijn contra-terrorisme-strategie voor Syrië en Irak heeft de EU prioriteit gegeven aan het aanpakken van de financiering van ISIS en de dialoog hierover met de Golfregio. Nederland onderzoekt de mogelijkheden om een specialist bij de EDEO te detacheren die op de uitwerking van deze strategie zal toezien.

Verder werkt Nederland nauw samen met internationale partners in fora zoals de Financial Action Task Force (FATF). De FATF is een internationale organisatie die zich bezig houdt met de bestrijding van witwassen en de financiering van terrorisme. Daartoe ontwikkelt de FATF maatregelen en ziet erop toe dat landen die maatregelen op effectieve wijze implementeren. Voorbeelden hiervan zijn: strafbaarstelling van verschillende

vormen van terrorismefinanciering, tijdige implementatie van bevrozingsmaatregelen uitgevaardigd door de VN-Veiligheidsraad, waar nodig aanvullende bevrozingsmaatregelen op nationaal niveau, analyse van risico's voor het desbetreffende land en beschikbaar stellen van voldoende middelen en capaciteit voor opsporing en vervolging. Verder ontwikkelt de FATF beleidsaanbevelingen en analyses van actuele risico's. In dit kader werkt Nederland mee aan onderzoek dat de financieringsbronnen en -methoden van ISIS in kaart brengt. Publicatie van dit onderzoek is voorzien voor maart 2015.

Ook op nationaal niveau neemt het kabinet maatregelen. Zo heeft het kabinet sinds de presentatie van het nationale Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme besloten negen personen aan de nationale terrorismelijst toe te voegen. Daardoor zijn hun financiële tegoeden bevroren en is het verboden hun financiële tegoeden of middelen ter beschikking te stellen. Het kabinet wil de inzet van deze maatregel verder intensiveren.

De Financial Intelligence Unit-Nederland levert op zowel nationaal als internationaal niveau een belangrijke bijdrage aan de versterking van de kwaliteit van de bestrijding van terrorismefinanciering. Zo deelt de FIU-NL vertrouwelijke informatie met banken en relevante geldtransactiekantoren om hen daarmee in staat te stellen risicotransacties te onderkennen, die mogelijk verband houden met jihadistische activiteiten. Vervolgens worden alle meldingen van deze bedrijven door FIU-NL gezien op een verband met jihadisten en facilitatoren. Dit heeft reeds resultaten opgeleverd, die zijn overgedragen aan het OM of de inlichtingendiensten voor verdere opvolging.

De samenwerking tussen de publieke organisaties die in Nederland betrokken zijn bij de bestrijding van terrorismefinanciering is verder geïntensiveerd. Experts van onder meer het Openbaar Ministerie, de Douane, de Nederlandsche Bank, de Nationale Politie, de FIOD en verantwoordelijke departementen zullen zich onder andere richten op de recente uitbreiding van de strafbaarstelling van terrorismefinanciering in het Wetboek van Strafrecht en hoe daar in de opsporings- en vervolgingspraktijk mee om te gaan.

Financiering van ISIS

Volgens een recent VN-rapport (S/2014/815) is ISIS grotendeels financieel zelfvoorzienend. ISIS heeft inkomsten uit diverse bronnen, waaronder de verkoop van olie, losgeld, afpersing en diefstal, de verkoop van antiques, andere criminele activiteiten en – in beperkte en afnemende mate – externe donaties. Het rapport stelt echter ook dat informatie over de inkomsten van ISIS ondoorzichtig is en bewijsvoering lastig. Daar komt bij dat transacties in contanten plaatsvinden, buiten het zicht van banken en overheden, wat controle en ingrijpen bemoeilijkt.

Om deze inkomstenstromen te voorkomen en te verstoren, zijn gerichte maatregelen noodzakelijk. Zoals is toegelicht in de brief aan uw Kamer van 15 december jl. over de Nederlandse inzet in de strijd tegen ISIS is dit een van de hoofdsporen van de internationale coalitie tegen ISIS.

Dialog met de Golfregio

Goede samenwerking met de regionale partners is hierbij van groot belang. Landen in het Midden-Oosten en de Golfregio erkennen de dreiging van ISIS en geven in toenemende mate blijk van een actieve houding om terrorismefinanciering een halt toe te roepen.

Op initiatief van het Amerikaanse Ministerie van Financiën is in oktober jl. met landen uit de regio verkend hoe de financiering van terroristische organisaties zoals ISIS en Jabhat al Nusra verder kan worden ingedamd. Nederland heeft in dat verband aandacht gevraagd voor een mogelijke rol van de private sector in het signaleren van terrorismefinanciering door oliehandel, opdat de internationale gemeenschap gerichte maatregelen kan nemen om die financiering te stoppen.

Bahrein organiseerde in november jl. een internationale expertbijeenkomst, met actieve deelname uit zowel de regio als de bredere internationale gemeenschap. Nederland benadrukte daar het belang van naleving van de internationale standaarden en verplichtingen om effectiever op te treden tegen terrorismefinanciering. In de slotverklaring, waar alle deelnemende landen zich aan hebben verbonden, komt dit aspect duidelijk naar voren. Deze slotverklaring wordt ook door de FATF gezien als een waardevolle stap in de goede richting.

De heer De Roon verwees tijdens het ordedebat naar het rapport «Qatar and Terror Finance» van de Foundation for Defense of Democracies. Over de vermeende rol van Qatar en andere Golfstaten bij de financiering van terroristische organisaties zijn de afgelopen jaren vele publicaties verschenen, die een gemengd beeld geven van de betrokkenheid van deze landen. Qatar is een belangrijke partner in de coalitie tegen ISIS en heeft zich gecommitteerd aan de strijd tegen het terrorisme en de financiering daarvan. Het kabinet heeft op dit moment geen indicaties die er op duiden dat nationale overheden in de Golf actief betrokken zijn bij de financiering van ISIS. Wel vindt het kabinet dat er meer kan worden gedaan om private financiering van terroristische organisaties te voorkomen.

Het kabinet zal zich zowel in bilateraal als in EU- en VN-verband ervoor blijven inzetten dat meer actie wordt ondernomen tegen personen en organisaties die betrokken zouden zijn bij het faciliteren van of verstrekken van financiële steun aan terroristische organisaties. Als in VN- of andere onafhankelijke internationale onderzoeken wordt aangetoond dat landen onvoldoende maatregelen nemen, zal het kabinet het niet nalaten hen daar op aan te spreken.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders